

Bruxelles, den 7.6.2018
SWD(2018) 309 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Horizon Europe
Høring af interesserede parter
Sammenfattende rapport**

Ledsagedokument til

forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS AFGØRELSE om særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation

RÅDETS FORORDNING om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskabs forsknings- og uddannelsesprogram for perioden 2021-2025, som komplementerer Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 308 final}

DA

DA

Horisont Europa

Høring af interesserede parter

Sammenfattende rapport

1. INDLEDNING

Dette dokument sammenfatter¹ de svar, der blev indgivet i forbindelse med den offentlige høring om fremtidige EU-fonde på området for investering, forskning og innovation, SMV'er og det indre marked, som fandt sted i perioden januar-marts 2018, og andre tilbagemeldinger fra de interesserede parter. Analysen har bidraget til udformningen af Kommissionens forslag til det fremtidige rammeprogram, Horisont Europa, som blev vedtaget i juni 2018.

Målet med høringen var at samle synspunkterne hos interesserede borgere og andre parter om udformningen af Horisont Europa, EU's rammeprogram for forskning og innovation for perioden efter 2020. Som forberedelse foretog Kommissionen en kortlægning af de vigtigste interesserede parter, der dækker EU- og paraplyorganisationer og institutioner, som er aktive inden for dette politiske område. For at imødekomme forskellige informationsbehov omfattede høringsaktiviteterne også konferencer med interesserede parter og arrangementer, målrettede workshops, ekspertgrupper, en offentlig onlinehøring og en analyse af de positionspapirer, der blev indsendt til Europa-Kommissionen. Der er brugt både kvalitative og kvantitative metoder til at analysere de interesserede parters input.

2. RESULTATER AF HØRINGEN AF INTERESSEREDE PARTER

2.1. Offentlig høring om EU-fonde på området for investering, forskning og innovation, SMV'er og det indre marked

Spørgeskemaet omfattede både åbne og lukkede spørgsmål om de politiske udfordringer, nærhedsprincippet og EU-merværdi, programmets målsætninger og hindringerne for at nå dem, mulighederne for forenkling og synergier mellem programmerne. De interesserede parter kunne ligeledes indsende positionspapirer. Der blev indgivet mere end 4 000 svar, og **94 % af respondenterne omtaler EU's støtte til Fol**. Disse respondents svar blev underkastet en nærmere analyse, jf. nedenstående.

Næsten halvdelen af respondenterne (46 %) svarede som enkeltpersoner, efterfulgt af repræsentanter fra erhvervslivet og industrien (17 %) og universiteter (14 %). 93 % af respondenterne var fra EU's medlemsstater, 5 % fra associerede lande og 1 % fra tredjelande. Respondenterne kom fra 70 forskellige lande, heraf de fleste fra Spanien efterfulgt af Tyskland, Italien, Frankrig og Belgien.

Godt 90 % (3 414) af undersøgelsens respondenter angav, at de har erfaringer med Horisont 2020-programmet. De, som rapporterede at have erfaring med Horisont 2020, har også været i berøring med de europæiske struktur- og investeringsfonde (22 %), EU-sundhedsprogrammet (9 %) og programmet for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er (8 %).

Kommissionen har indkredset en række politikændringer inden for investeringer, forskning og innovation, SMV'er og det indre marked, som programmet kan tage fat på. Ifølge respondenterne er de vigtigste af disse udfordringer at:

¹ For et udvidet overblik over resultaterne af høringen se bilag 2 til konsekvensanalysen vedrørende Horisont Europa (SWD XXX/2018).

- "Fremme Fol i EU": 97 % af respondenterne mener, at det er en meget eller forholdsvis vigtig politisk udfordring.
- "Støtte uddannelse, færdigheder og opkvalificering": 93 % af respondenterne mener, at det er en meget eller forholdsvis vigtig politisk udfordring.
- "Sikring af et rent og sundt miljø og beskyttelse af naturressourcer": 90 % af respondenterne mener, at det er en meget eller forholdsvis vigtig politisk udfordring.

Godt 61 % af respondenterne mener, at "fremme Fol i EU" er en politisk udfordring, der i meget høj grad eller i rimelig grad er blevet tacklet, mens 35 % mener, at den kun i en vis grad er blevet tacklet. Der kan gøres mere for at tage hånd om arbejdsløshed og sociale uligheder: Blot 14 % af respondenterne mener, at der tages ordentligt hånd om denne udfordring.

Ifølge de fleste interesserede parter er "for komplekse procedurer, der medfører store administrative byrder og forsinkelser" den største hindring for, at det nuværende program kan nå sine målsætninger. Andre hindringer, der fremhæves, er "mangel på fleksibilitet til at reagere på uforudsete situationer", "manglende synergier mellem EU's programmer/fonde" og "vanskeligt at kombinere EU-indsatsen med andre offentlige indgreb og privat finansiering".

De interesserede parter er generelt enige om, at færre, klarere og kortere regler, tilpasning af reglerne mellem de forskellige EU-fonde og bedre feedback til ansøgerne er de vigtigste faktorer, når det drejer sig om forenkling.

Størstedelen af respondenterne (88 %) mener, at det nuværende program i høj eller rimelig grad tilføjer værdi sammenlignet med, hvad medlemsstaterne ville kunne opnå på nationalt, regionalt og/eller lokalt niveau. Offentlige regionale myndigheder, universiteter og civilsamfundsorganisationer lader til at være lidt mere positive i den henseende.

Samarbejde er et eksempel, der oftest gives på den EU-merværdi, som EU-programmerne og fondene har i forhold til medlemsstaternes indsats. Forskningsorganisationer, nationale offentlige myndigheder og enkeltpersoner nævner oftere samarbejde end andre interesserede parter. Erhvervslivet og industrien, andre interesserede parter og enkeltpersoner fokuserer på den anden side oftere på at maksimere konkurrencen. Sideløbende bemærker internationale organisationer, universiteter og regionale offentlige myndigheder oftere end andre interesserede parter, at øget mobilitet er en merværdi ved EU-programmerne og -fondene. De interesserede parter ser også nye markeder, forskellige netværk og partnerskaber, samling af ressourcer og øget synlighed som faktorer, der giver en betydelig merværdi til EU's programmer og fonde.

2.2. Positionspapirer²

De interesserede parter indsendte mere end 300 positionspapirer, enten ad hoc eller i forbindelse med den offentlige høring. EU-institutionerne vedtog også holdninger om det fremtidige program. De mest almindelige synspunkter blandt de interesserede parter kan kort sammenfattes som følger:

- **Bevaring af strukturen med tre søjler — med finjusteringer**

Der er stor tilfredshed med Horisont 2020's struktur med tre søjler, om end der er brug for bedre sammenhæng mellem søjlerne for i højere grad at dække hele videnskæden.

- **Øget finansiering til EFR og MSCA**

Det Europæiske Forskningsråd (EFR) og Marie Skłodowska-Curie-aktionerne (MSCA) påskønnes i vid udstrækning og bør få et større budget.

- **Styrkelse af FET**

² Griniece, E. (2018) "Synthesis of stakeholder input for Horizon Europe and European Commission analysis".

FET er et vigtigt bottom-up-instrument, som bør styrkes i fremtiden. Den nuværende overtegning er en vigtig problemstilling.

- **Støtte til centrale støtteteknologier**

Centrale støtteteknologier spiller en afgørende rolle for Europas industrielle konkurrenceevne og evne til at tackle samfundsmæssige udfordringer, og fortjener også i fremtiden at spille en fremtrædende rolle.

- **Tilskud som det primære finansieringsinstrument**

Tilskud betragtes som det eneste acceptable finansieringsinstrument for offentlige og almennyttige enheder. De bør forblive den primære finansieringsmåde. Finansielle instrumenter kan spille en supplerende rolle for aktiviteter tæt på markedet. Der er brug for klare processer, og et muligt valg af finansieringsinstrumenter bør ikke føre til større kompleksitet.

- **Større vægt på forskning drevet af nysgerrighed**

Et stærkere fokus på bottom-op-indkaldelser er nødvendigt for at støtte idéer og løsninger på fremtidige samfundsmæssige behov, samtidig med at der skal være en passende balance med top-down-indkaldelserne om strategiske prioriteter.

- **Foranstaltninger, der skal incitere til en udvidelse af deltagerkredsen**

Der er gentagne opfordringer til øget støtte til opfyldelse af målsætningen om en udvidelse af deltagerkredsen, hvilket bør give yderligere incitament til nationale investeringer og kapacitetsopbygning. En bedre tilknytning til strukturfondene ville hjælpe med at udbrede topkvalitet. Geografiske kvoter for EU-programmet vil imidlertid fjerne fokus fra topkvaliteten.

- **Samarbejdsprojekter i mindre skala**

Størstedelen af de interesserede parter, der kommenterer projekternes størrelse, støtter op om en berettiget balance mellem store og små projekter. Budgettærsklen går fra mindre end 3 mio. EUR til mindre end 8 mio. EUR. Små og mellemstore samarbejdsprojekter giver juniorforskere og nye aktører (som eksempelvis opstartsvirksomheder og unge virksomheder) gode muligheder for at deltage — navnlig dem, der kommer fra medlemsstater, som indtil videre har været mindre engageret. Mindre projekter kan også være et godt udgangspunkt for at udforske lovende områder og foretage mere risikobetonet forskning og således fremme originalitet og kreativitet.

- **Definition af FoI-missionerne som ambitiøse, men gennemførlige, og med store virkninger**

Generel støtte til missioner, navnlig hvad angår potentiel samfundsmæssig relevans, og forbedre virkningerne og synligheden af EU's FoI. Missioner bør være begrænset i antal, lette at formidle, have et konkret budget og tidsplan, have potentiale til banebrydende virkninger og give EU en klar merværdi. Tværfaglighed bør være omdrejningspunkt og skal gøres mulig via ikkebindende indkaldelser af forslag. Borgerengagement gennem missioner anses for meget vigtig. Alle EU's institutioner understreger vigtigheden af i højere grad at inddrage borgerne og maksimere virkningerne af rammeprogrammet.

- **Planlægge og skabe sammen med borgerne**

Det er afgørende med større åbenhed i fastsættelsen, udformningen og evalueringen af EU's forsknings- og innovationsdagsorden. Programmet skal være bedre til at tage hånd om borgernes bekymringer — f.eks. via "samfundsmæssige modenhedsniveauer", der har til formål at øge de samfundsmæssige virkninger. De interesserede parter understreger også behovet for at øge den videnskabelige kommunikation såvel som for at fremme projekter vedrørende udvikling af mere

ambitiøse kommunikationsstrategier under inddragelse af alle typer medier. De lægger særlig vægt på at sikre, at de udpegede missioner kommunikerer klart og udbredes til samfundet.

- **Styrkelse af den rolle, samfundsvidenskab og humaniora spiller**

Samfundsvidenskab og humaniora spiller en stor rolle for håndteringen af samfundsmæssige udfordringer og gennemførelsen af missioner og bør afspejles bedre i udformningen af fælles indkaldelser inden for EU's FoI-program.

- **Det Europæiske Innovationsråd bør forenkle støtten og fungere som en bedre drivkraft**

Der er bred opbakning til konceptet, men det fremhæves også, at det ikke skal give et ekstra forvaltningslag. Det bør i stedet sørge for at afdække mangler samt koordinere og forenkle den eksisterende række af EU-finansieringsordninger for innovation og teknologi. Støtte til innovative SMV'er og opstartsvirksomheder er afgørende, navnlig med hensyn til at stimulere vækst, så Innovationsrådet bør tage højde for de erfaringer, der er gjort med Horisont 2020's SMV-instrument. Der er delte holdninger blandt de interesserede parter om, hvorvidt den eksisterende ordning med SMV-instrumentet har været en succes. Nogle mener, at programmet er en af Horisont 2020's helt store præstationer, mens andre er meget mere kritiske og påpeger den store overtegning og tvivler på, at finansiering af enkeltvirksomheder giver EU-merværdi. Endelig bør Det Europæiske Innovationsråd ikke føre til, at fokus fjernes fra trinvis innovation.

Fremme internationalt samarbejde for at tackle globale udfordringer

Mange interesserede parter har gjort sig overvejelser om det internationale samarbejde, herunder ca. 70 % af alle medlemsstater, som har indsendt positionspapirer. Samarbejdet med lande uden for Europa bør styrkes og gøres lettere under gensidige ordninger for at modvirke det konstaterede fald i den internationale deltagelse i Horisont 2020 og for at styrke Europas globale tilstedeværelse via forskningsdiplomati. Nogle få interesserede parter nævner, at forsknings- og innovationsresultater først bør udnyttes i Europa. Det er foreslået, at EU kan vedtage lovgivning, som tilskynder de interesserede parter, der udfører forskning primært finansieret af offentlige EU-midler, til primært at udnytte resultaterne af denne forskning i Europa.

Bedre ressourcer og støtte til åben videnskab

Der bør være fri brugsret til data og viden, der stammer fra EU-finansierede projekter, og FAIR-dataprincipperne skal overholdes. Der bør fortsat være fravalgsmuligheder i pilotprojektet om fri adgang til forskningsdata, navnlig for industrien. Tendensen med åben videnskab kræver nye citeringsprincipper og akademiske belønningssystemer samt forbedrede færdigheder inden for håndtering af forskningsdata. Visse interesserede parter nævner også den europæiske åbne forskningscloud og udtrykker i de fleste tilfælde deres støtte til initiativet.

Forenkling af forsknings- og innovationsstøttelandskabet

Det eksisterende EU-finansieringslandskab for forskning og innovation anses for at være alt for komplekst, og der bør være en bedre overensstemmelse og konkrete forbindelser mellem programmerne. Ordninger eller initiativer, som ikke giver resultater, bør afsluttes. EIT får positive kommentarer med på vejen og ses som et forsøg på at integrere alle sider af videntrekanten og skabe grænseoverskridende innovationsnetværk som "rigtige paneuropæiske aktører". De interesserede parter erkender dog, at EIT's VIF'er er med til at sprede FoI-instrumenterne og opfordrer til, at der formuleres en klar merværdi og komplementaritet med andre instrumenter.

Det er svært, men afgørende at skabe synergier med andre EU-programmer

Det er yderst vigtigt at forbedre synergierne med de europæiske struktur- og investeringsfonde, til trods for de forskellige måder programmerne gennemføres på. Det eksisterende Seal of Excellence-

initiativ bør styrkes, og en tilpasning af reglerne om statsstøtte er afgørende. Der opfordres gentagne gange til synergier mellem forskning, uddannelse og innovation.

Forbedring af den strategiske programmeringsproces

Gennemsigtighed og harmonisering af processen med at udarbejde Kommissionens arbejdsprogram bør forbedres, herunder fuld inddragelse af medlemsstaterne og bedre tilpasning af rådgivende strukturer. Mere fleksible arbejdsprogrammer og bedre koordinering mellem Kommissionens tjenestegrene og forvaltningsorganer bliver også ofte nævnt.

Fortsat indsats for forenkling

De bestræbelser på forenkling, der blev iværksat med Horisont 2020, bliver godt modtaget, men de skal fortsættes. Der sættes pris på proceduren med indgivelse i to faser, selv om der er plads til yderligere forbedringer af processen (f.eks. målrettede succesrater for den anden fase, mere detaljeret feedback fra evaluatorene, bedre balance og tilpasning af sektorer og discipliner). Godtgørelsessatserne under Horisont 2020 fungerer godt, om end de indirekte omkostninger for almennyttige organisationer kan øges. Indførelse af faste beløb kan forenkle tingene, skønt der bør udvises forsigtighed i gennemførelsen. Der bør være en bedre model for rapportering af personaleomkostningerne, og vejledningerne bør ensrettes.

Tilpasning af definitionen af innovation og forbedring af evalueringen for at vurdere virkningerne af rammeprogrammets finansiering

Der er behov for bedre definition og måling af virkningerne, navnlig med hensyn til den fremtidige missionsorienterede tilgang. En mere omfattende vurdering af virkningerne bør ikke kun omfatte de økonomiske, men også de sociale, videnskabelig og kulturelle virkninger samt de langsigtede virkninger (uden at dette skal føre til et alt for komplekst målingssystem). Projektrapportering og overvågningsforpligtelser skal sørge for, at fremskridtene hen mod de overordnede mål kan måles, alt imens overvågningsystemer bør måle i hvilket omfang, de støttede aktioner bidrager til håndtering af samfundsmæssige udfordringer og andre af programmets målsætninger.

3. INDDRAGELSE I LOVFORSLAGET AF RESULTATERNE AF HØRINGEN AF DE INTERESSEREDE PARTER

De interesserede parters synspunkter er blevet analyseret og i videst muligt omfang taget i betragtning med hensyn til struktur og nøgleprincipper, gennemførelse og forvaltning af Horisont Europa.

På grundlag af de interesserede parters overordnede tilslutning bevares og forbedres strukturen med de tre søjler for at øge de indbyrdes forbindelser mellem søjlerne og skabe større virkninger. Centrale støtteteknologier vil grundet deres effektivitet med hensyn til at håndtere samfundsmæssige udfordringer, fortsat bidrage til søjlen Globale udfordringer. Udformningen af alle nye elementer, men navnlig missioner og Det Europæiske Innovationsråd, afspejler fuldt ud de interesserede parters synspunkter. Borgerne vil blive inddraget i udvælgelsen af de mest relevante missioner, mens EIC sigter mod at forenkle de eksisterende støtteinstrumenter. Om end EIC vil fokusere på banebrydende innovation, vil Horisont Europa fortsat støtte trinvis innovation gennem EIT og søjlen Globale udfordringer.

Synergier mellem forskellige finansieringsprogrammer vil blive fremmet ved f.eks. at gøre kvalitetsmærket Seal of Excellence mere operationelt og tackle problemer vedrørende statsstøtte. Der tages fuldstændig hånd om forsknings- og innovationssystemets kompleksitet via den nye tilgang til partnerskaber, som vil føre til et mindre antal mere sammenhængende initiativer med større virkning og løftestangeffekt. Derudover vil det nuværende Horisont 2020-programs støtte til de lande, der klarer sig dårligst, blive fortsat og øget.

Med hensyn til gennemførelsesproblemer vil de nuværende finansieringssatser blive bevaret, og de faste beløb vil blive hævet, idet der dog tages højde for erfaringer med den igangværende pilotfase. Bottom-up-indkaldelser af forslag vil udgøre rygraden i to af søjlerne. Bestemmelser om associering med Horisont Europa og kriterier for støtteberettigelse er begge udformet for at øge det internationale samarbejde. Endelig vil den strategiske planlægning af indkaldelserne blive mere gennemsigtig og åben for at sikre et mere aktivt engagement blandt EU's institutioner, borgere og slutbrugere.